

Pionirska studija o identitetu mentalno obolelih lica kod nas. Njen značaj je utoliko veći jer tretira njihovu posebnu kategoriju – neuračunljive izvršioce protivpravnih dela. Ukazano je ne samo na procese (de)konstrukcije identiteta ove kategorije obolelih, već su otvorena i brojna sporna pitanja koja su aktuelna kada je reč o pravnom i medicinskom tretmanu neuračunljivih. Ova je monografija dobrodošla i u krivičnim i srodnim naukama, a što se tiče sociološkog izučavanja ove problematike, ona predstavlja značajan doprinos popunjavanju praznine koja u tom pogledu u našoj literaturi postoji.

Prof. dr Zoran Stojanović

*
* *

Prva domaća kvalitativna studija o identitetu tzv. specijalnih pacijenata. Autorka ih je pozvala da se predstave – razotkriju ko su. Njihove priče o sebi i drugima tretirane su kao lične istine, ravne onim naučnim. Izuzetno važno štivo kako za sociologe tako i za poslenike medicinskih nauka.

Prof. dr Slađana Dragišić Labaš

MILANA M. LJUBIČIĆ

IDENTITET(I) I MENTALNA BOLEST

MILANA M. LJUBIČIĆ

IDENTITET(I) I MENTALNA BOLEST

analiza priča
specijalnih pacijenata
o sebi i drugima

Čigoja
S T A M P A

IDENTITET(I) I MENTALNA BOLEST
Analiza priča specijalnih pacijenata o sebi i drugima

IDENTITET(I) I MENTALNA BOLEST
Analiza priča specijalnih pacijenata o sebi i drugima

Autor

Milana M. Ljubičić

Izdavači

„Čigoja štampa“

Institut za sociološka istraživanja
Filozofskog fakulteta u Beogradu
Beograd, Čika Ljubina 18-20

Za izdavače

Žarko Čigoja

Recenzenti

Prof. dr Slađana Dragišić Labaš

Prof. dr Zoran Stojanović

Prof. dr Mirjana Bobić

Fotografija na prednjoj korici

Marina Lopičić

Priprema i štampa

Čigoja
S T A M P A

office@cigoja.com

www.chigoja.co.rs

ISBN 978-86-531-0201-2

Ova monografija je deo projekta *Izazovi nove društvene integracije*
(ev. broj 179035) koji finansira Ministarstvo prosvete,
nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije

Milana M. Ljubičić

IDENTITET(I) I MENTALNA BOLEST

ANALIZA PRIČA SPECIJALNIH
PACIJENATA O SEBI I DRUGIMA

Beograd,
2016.

Najznačajnijoj, i Prvoj i Drugoj: Mojoj Miri

U ovoj priči najviše posla imaće čitalac. On će morati da donese zaključak. Nešto manje imaju da urade likovi ove priče, koji su stvarno postojali, a pisac najmanje. On ima samo da potpiše priču. Ali, kad bolje razmislim, ni to nije bezazleno.

Milorad Pavić *Pozorište od hartije*

Sadržaj

Predgovor	13
Uvod	15
1. O konstrukciji identiteta: sociološka perspektiva	19
1.1 Narativi i identitet. Kako neko postaje osoba?	23
1.2. Identitet u postmodernom društvu: Ja ili Drugi?	26
2. Identitet mentalno oboljelog: Drugi ili Ja?	30
2.1. Zvanični narativ o ludilu.....	32
2.2.1. O društvenoj funkciji psihijatrije.....	35
2.2.2. Konstrukcija naučnog statusa psihijatrije i psihijatara	37
2.2. Mentalno oboljeli i njegov značajni drugi. Ili: mi o njemu	43
2.3. Iskustvo ludila i identitet(i). Ili kako sebe vide mentalno oboljeli?.....	47
3. Narativ kao izvor saznanja o identitetu mentalno oboljelog	55
4. Metodološki dio	66
4.1. Opšti konceptualni okvir.....	66
4.2. Hipotetički okvir	69
4.3. Metode i tok prikupljanja i analize podataka.....	73
4.4. Uzorak	76
4.5. Istraživački kontekst. Ograničenja i prednosti uloge: <i>biti istraživač</i>	77
5. Empirijski dio	81
5.1. Okvir za priče.....	81
5.2. O populaciji A i B bloka Specijalne zatvorske bolnice.....	87
5.2.1. Sociodemografska obilježja rezidenata specijalne bolnice	88

5.2.2. Porodične relacije	91
5.2.3. Klinička struktura rezidenata specijalne bolnice	95
5.2.4. Krivični profil rezidenata specijalne bolnice	99
5.2.5. Institucionalni status rezidenata	105
5.2.6. Porodični status rezidenata	108
5.3. Ko su rezidenti Specijalne zatvorske bolnice? Statistička slika	111
6. Analiza priča rezidenta specijalne bolnice o tome ko su?	112
6.1. Narativi o svakodnevicu	113
6.1.1. Formalni sadržaji svakodnevice	116
6.1.1.1. Radna terapija i identitet(i)	116
6.1.1.2. Grupna psihoterapija	119
6.1.1.3. Redarstvo, radna zaduženja i dobrovoljni rad	120
6.1.1.4. Prava, privilegije i identitet(i)	123
6.2. Svakodnevica, ja i drugi: neformalni svijet	129
6.3. Zvanični stubovi identiteta	130
6.3.1. Narativi o bolesti	130
6.3.2. Priče o djelu	135
6.4. Priče o značajnim drugima	141
6.4.1. Kako su me vidjeli i kako me u ovom trenutku vide značajni drugi?	141
6.5. Naratori o sebi: biografske osobnosti ili <i>repovi</i> priča	154
6.6. Ko ću biti u budućnosti?	157
7. Prikaz priča o sebi i drugima	161
Vasa: <i>Postaćeš predsednik</i>	161
Drenka: <i>Šta hoćeš? Pusti me na miru!</i>	163
Čedo: <i>Nigdje nade! Nisam svoj čovjek</i>	166
Sima: <i>Meni je sve isto</i>	170
Ranko: <i>Kad se dopada njima, mora i meni</i>	172
Jovan: <i>Da me vrate gde su me našli!</i> <i>Odakle su me doveli, tu neka me vrate!</i>	175
Danko: <i>I tako mi prolazi dan za danom</i>	177
Petar: <i>Bojim se da neću izaći odavde</i>	180
Janko: <i>Najvažnije mi je da sam se pomirio sa zatvorom, da imam snage da izdržim</i>	183
Goran: <i>Niko neće da me primi</i>	186

Luka: <i>Ja sam sad jedno veliko ništa!</i> <i>Ranije sam bio čovek</i>	188
Kosta: <i>Nisu mi oprostili</i>	191
Mirko: <i>Sud me osudi ovde u zatvoru.</i> <i>Tu sam već 20 godina bez onih osam</i>	194
Ivan: <i>Odmah da vam kažem – nama najviše nedostaje sloboda</i>	197
Mane: <i>Stalno mi se spava</i>	200
Gojko: <i>Više ništa ne znam.</i> <i>Meni se čini da sam izgubio pamćenje!</i>	204
Radovan: <i>Ko će mene da primi posle ovoga,</i> <i>da se stara o meni? Niko!</i>	207
Ognjen: <i>Kažu specijalna zatvorska bolnica!</i> <i>Nema tu ništa specijalno jedino ne smeju da nas tuču.</i>	211
Dragoljubova priča: <i>priča ranjenog naratora</i>	215
Umjesto zaključka	217
Prilog.....	226
Literatura	231